

Et portræt af en naturvejleder i skolegården

Af Peter Laxdal;
skov & landskabsingeniør,
naturvejleder på Fredensborg
Skole, med ansvar for udeskolen.

I sommeren 2014 befandt folkeskolen sig midt i store forandringer som følge af reformen. Samme sommer valgte Fredensborg Skole at søsætte et nyt udeskoleprojekt.

– Et projekt der placerede naturskolen og naturvejlederen direkte i skolegården.

Projektet skulle i første omgang målrettes Fredensborg Skoles 1. og 2. klasses elever, samt de 0. til 5. klasses elever der gik på den tilhørende Karlebo-afdeling. – I alt ca. 250 elever.

1. august 2014 trådte jeg så ind på min nye formidlingsarena med et flot bålhus, et udekøkken, og én blomstrende køkkenhave, som forældrene fra Karlebo havde brugt sommeren på at anlægge. Det var en fantastisk praktisk ramme, men da alt var nyt og uprøvet, var der meget jeg og lærerne skulle have på plads: udstyr, udvikling af faglige læringsforløb, koordinering mellem min rolle og lærernes rolle, it, drift af areal mm.

Jeg havde regnet med en hård start, men det her var vildt – og heldigvis også vildt spændende. 14 dage efter stod vi med de første elever, og så er det ellers bare kørt derudaf siden.

Hvorfor skifte trykthed ud med kaos?

I den første tids kaos måtte jeg til tider standse op og se tilbage på, hvorfor jeg havde haft behov for at tage et så voldsomt karriereskifte.

I mange år havde jeg mit daglige virke i Haver til Maver på Aarstidernes skønne gård i Humlebæk. Jeg var en nøglefigur i Haver til Maver, som jeg selv har været med til at præge og drive i en årække, sammen med en masse gode kollegaer. Det var en fantastisk tid. Men jeg var blevet nysgerrig: Lærere og elever elskede at besøge skolehaverne, men hvorfor brugte de ikke i højere grad vores gode undervisningsforløb hjemme i klassen? Og hvorfor var det så svært for skolerne at flytte undervisningen ud i det fri, når nu potentialet var så stort og lovende? Jo længere tid der gik, desto mere nysgerrig blev jeg, og da muligheden bød sig, slog jeg til. Nu skulle min naturvejlederpraksis udfordres!

En anderledes hverdag

Min hverdag i dag er på mange områder meget anderledes end før. Forskellene spænder over alt fra forberedelsestid og tilhørsforhold, til kollegaer og ledelse, - med en deraf ændret rolle. Det er en spændende hverdag, og en hverdag som jeg holder meget af.

Udvikling af en naturskole midt i skolegården

I mit tidligere arbejde havde jeg en hovedsæson med mange elever pr dag, men aldrig mere end 4 timer i træk, samt en vintersæson med mange dage uden elever - i dag har jeg elever fra kl 8.30 til 13.30 stort set hver dag, hele

skoleåret. I mit nye job har jeg fået det samme antal forberedelsestimer og konfrontationstimer som en almindelig lærer. Jeg har ingen lærebøger at læne mig op ad. Jeg har meget praktisk arbejde før og efter undervisningen, projektledelse, og et areal som skal vedligeholdes. Inden for den ramme, skal jeg så få en udeskole op at stå, midt i skolegården (I øvrigt en meget stor og grøn skolegård). Der er ikke meget tid til udvikling og praktisk arbejde, så jeg må tænke anderledes. I stedet for at læne mig op ad lærebøger, læner jeg mig op ad min erfaring og baggrund. Basis er min spejderlederbaggrund. Det med at få noget til at lykkes i en omskiftelig ramme, hvor vejr, vind og børnene altid driller. Derudover bruger jeg naturligvis min erfaring jeg fik som naturvejleder i Haver til Maver og den faglighed jeg fik bygget op der.

Fast naturvejleder for 10 klasser

I dag er det de samme 10 klasser der kommer fast hver 2. uge hele året. Det betyder: at jeg lærer eleverne og deres navne at kende, at jeg kan indgå i samarbejdet omkring enkelte elever og klassens trivsel, at jeg kan tilpasse undervisningen i forhold til den enkelte klasse og elev, at jeg ved, hvem i 2.a, der kan håndtere en økse og tænde bål og, at jeg kender den enkelte lærer godt. Når jeg så samtidig har mulighed for at beholde min identitet som naturvejleder og at jeg har mit " eget sted" jeg kan præge, - så nærmer jeg mig det optimale i forhold til min motivation og arbejdsglæde.

Fakta om udeskolens tilblivelse og principper

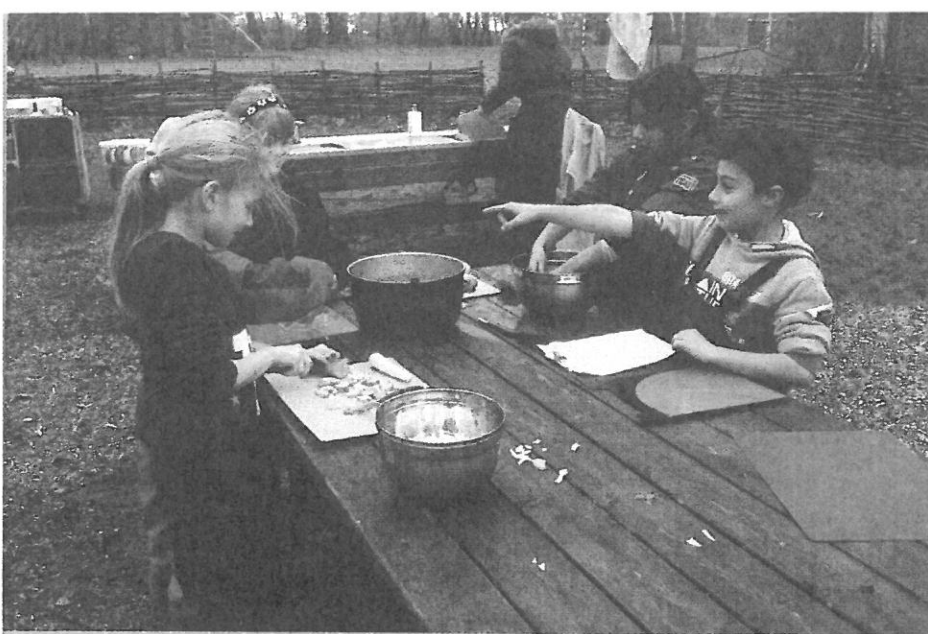
- Udeskolen blev til ved et samarbejde mellem en forældregruppe fra Karleboafdelingen, Skolebestyrelsen og skolens ledelse.
- Skolen fandt økonomien til driften, mens forældregruppen søgte midler til materialer.
- Forældregruppen lagde en del arbejde i sommeren 2014 til bygningen af bålhus, udekøkken og køkkenhave.

Undervisningen i udeskolen består af 3 platforme:

- Lokalsamfundet: samarbejde med gammel mølle, museet, kirken, private lodsejere mm.
- Håndværk/praktisk arbejde: Altid et praktisk element i undervisningen fx sav, kniv, økse, hammer, haveredskaber, hulebygning mm.
- Naturen i lokalområdet: Eleverne får undervisning om naturen i lokalområdets natur.

Fakta om Fredensborg Skole

Fredensborg Skole har lige under 900 elever. Eleverne er fordelt på 3 matrikler: Indskolingskolen 0-5-årgang på Benediktevej. Udskolingskolen 6-9-årgang på Vilhelmsro. Afdeling Karlebo 0-5-årgang. Skoleleder: Jens Bernhardt.

Kollegaer

Før havde jeg kollegaer som jeg delte grundinteresse med (økologi og bæredygtighed) og som elskede udvikling og nytænkning. I dag har jeg kollegaer som er bundet op af faglige mål, prøver og deadlines, og som må tilpasse sig til stram lovgivning, politiske tiltag og udefrakommendes idéer. Udeskolen var sådan set også en udefrakommende idé, som lærerne skulle integrere i deres praksis, så jeg mødte da også skepsis over for projektet. Heldigvis ikke overfor mig som ikke-læreruddannet naturvejleder. I dag er alle de involverede lærere i udeskolen glade for projektet, og vi har fået et godt og givende samarbejde op at stå omkring denne nye form for undervisning.

Ledelsen

Før havde jeg en god og visionær ledelse. Det har jeg også i dag! Ledelsen er meget bevidst om, at min rolle er anderledes. Jeg har en stor grad af frihed til at tænke nyt sammen med de enkelte lærerteams, og når noget mislykkes eller går skævt har udmeldingen - indtil nu - været, at "den der vasker op smadrer glas". At ledelsen hele tiden har vist forståelse for præmissen om at opbygge en "udeskole" midt i skolegården er essentielt for at projektet er lykkedes.

Ledelsen har fra starten stillet det krav, at udeskolen skal have samme høje faglige niveau som i klasseværelset, ligesom det har været vigtigt, at det er fagene, der er styrende i udeskolen. Fag som Natur-teknik, dansk og matematik. Samtidig skal udeskolen være med til at

motivere, give klasserne bedre trivsel og mere bevægelse. Samlet set er målet, at succesen skal kunne aflæses i de normale undersøgelser og tests, at klasserne på udeskolen scorer højt på trivsel samtidig med, at eleverne også scorer højt i faget dansk, som er det fag, der lægger de fleste timer i udeskolen.

Min rolle som naturvejleder

I projektets første år var tendensen, at jeg var naturvejlederen og læreren var gæst. Alting gik så stærkt og reformen tog på kræfterne. Men nu er der faldet ro på, og efter 2 år, er udeskolen som læringsmiljø et givende og ligeværdigt samarbejde mellem naturvejleder og lærer. I dag oplever eleverne os mere som et "værtspar", der har definerede roller igennem undervisningen. Udeskolen, og jeg som naturvejleder, bliver udadtil brugt i skolens markedsføring og storytelling, så man kan sige, at det at have en naturvejleder og en udeskole er ved at blive en del af skolens identitet.

I forhold til lærerne, så er de naturligvis meget forskellige: Nogle elsker at komme ud med deres klasser til udeskolen, andre lærer aldrig helt at holde af hvepse, regn og kulde. Men alle er alligevel glade for udeskolen og principperne bag. Og år for år bliver lærerne bedre til at integrere udeskolens læring og aktiviteter i den almindelige undervisning - før og efter besøgene i udeskolen.

Helt afgørende er det, at lærerne ved, at de møder mig i udeskolen, og at jeg uanset vejr og vind går forrest med højt humør. De ved, at deres elever elsker deres udeskoledage, ligesom de ved, at jeg respekterer lærernes forskellighed og deres virke.

Jeg er selv meget glad for at være kommet ind i motoren på folkeskole med den slags visioner. Det er hårdt arbejde, og jeg er mange timer i ilden hver dag, men det er det hele værd, når jeg kan følge eleverne så tæt over så lang en periode. Samtidig håber jeg på, at jeg er med at grundlægge en sund og livslang interesse for naturen og udelivet hos eleverne.

Så naturvejleder, velkommen i folkeskolen!

